

DATE NOI PRIVIND PARTICIPAREA UNOR BULGARI LA RĂSCOALA DIN 1821 ÎN ȚARA ROMÎNEASCĂ

A. Constantinescu și C. N. Coman

Istoriografia bulgară leagă o etapă din lupta pentru eliberarea națională și socială a poporului bulgar de mișcarea revoluționară din 1821 a poporului român și de cadrul mai larg al acțiunilor Eteriei. Studiarea participării bulgarilor la aceste mișcări a constituit chiar din deceniile următoare o temă importantă a istoriografiei progresiste bulgare. Pentru aceasta au fost folosite documentele scrise și tradițiile orale păstrate din generație în generație, atât pe pământul bulgăresc cit și pe cel românesc.

Istoriografia bulgară consideră drept conducători ai bulgarilor participanți la mișcarea din 1821 pe bimbașa Sava și pe Ghenci-Aga sau Ghencea.

Primul care a atras atenția asupra originii bulgare a acestor două figuri, precum și a locului lor de origină, orașul Sliven, a fost literatul bulgar Țani Ghincev. Pe la mijlocul secolului trecut, Ghincev a venit la București unde a cules poezii și tradiții populare despre asasinarea lui Sava de către turci, de la bulgarii și românii care trăiseră în timpul zaverii în București¹. Scriitorul rus I. P. Liprandi afirmă că Sava era bulgar din Salonic, iar nu din Sliven².

Pe baza datelor culese de Ghincev precum și a celor culese personal, istoricul bulgar Simeon Tabakov susține și el că bimbașa Sava și Ghencea erau originari din Sliven³. În sfârșit, tot pe baza lucrării lui S. Tabakov, originea din Sliven a lui bimbașa Sava este arătată în « Istoria Bulgariei »⁴, editată de Institutul de slavistică al Academiei de științe a U.R.S.S. precum și în « Istoria Bulgariei »⁵, publicată sub îngrijirea Institutului pentru istoria bulgară al Academiei bulgare de științe.

Semnalăm aici că istoriografia bulgară nu cunoaște sau nu s-a pronunțat încă asupra unui document publicat relativ recent (1947)⁶. Este vorba despre jalba pe care o înaintează Divanului Țării Românești — în 1829 — serdarul Panaiot Fochiano, în care reclamă moștenirea unei sume de bani cheltuită

¹ S. Tabakov, *История на град Савен*, Sofia, 1924, II, p. 64.

² *Ibidem*, p. 64; Liprandi, apud V. Ciobanu, *A. S. Pușkin și literatura română*, în vol. *Relații româno-ruse în trecut*, București, 1957, p. 120.

³ *Ibidem*, p. 64—65.

⁴ *История Болгарии*, Moscova, 1954, I, p. 245.

⁵ *История на България*, Sofia, 1954, I, p. 326.

⁶ E. Virtosu, *Despre Tudor Vladimirescu*, București, 1947, pp. 101—103.